

SECRETUL COMERCIAL – OBIECT AL PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

DR. ÎN DREPT VIOREL IUSTIN,
ȘEF DIRECȚIE BREVETE, AGEPI

EXISTĂ DATE ȘI INFORMAȚII CU CARACTER ECONOMIC CARE, DEȘI NU CONSTITUIE SECRETE DE STAT ȘI NICI NU FAC OBIECTUL UNEI INVENȚII, TOTUȘI, NU SUNT DESTINATE PUBLICITĂȚII.

Aceste date și informații trebuie păstrate cu strictețe, deoarece, chiar dacă nu sunt de valoare secretelor de stat sau a informației de brevet, ele vizează importante interese ale economiei naționale, deoarece țin de *secretul comercial* sau *know-how-ul* unui sau altui agent economic.

Legea cu privire la secretul comercial nr.171 din 06.07.1994 stipulează că prin secret comercial se înțeleg informațiile ce nu constituie secret de stat, care țin de producție, tehnologie, administrare, de activitatea financiară și de alte activități ale agentului economic, date a căror divulgare (transmitere, scurgere) poate să aducă atingere intereselor lui.

Informațiile ce constituie secret comercial sunt proprietate a agentului antreprenoriatului sau se află în posesia, folosința sau la dispoziția acestuia în limitele stabilite de el în conformitate cu legislația. Divulgarea unor astfel de date sau informații, fie de către cel care le cunoaște datorită atribuțiilor de serviciu, fie de cel care a ajuns să le cunoască în orice alt mod, reprezintă o amenințare pentru agentul economic respectiv. Păstrarea secretului comercial constituie o obligație morală, patriotică și juridică atât pentru persoanele care îl cunosc în virtutea unor circumstanțe obiective, cât și pentru

orice persoană care a ajuns să îl cunoască într-un fel sau altul.

Divulgarea unui secret comercial reprezintă un pericol social foarte serios, fapt ce justifică incriminarea și sancționarea ei în legea penală. Prin incriminarea acestei fapte ca infracțiune se urmărește apărarea atât a avutului public, cât și a celui privat.

Pentru ca o afacere să fie una de succes, este necesar ca, în condițiile unei economii de piață, orice act de creativitate să fie cât mai bine protejat. Secretul comercial este o formă de proprietate industrială extrem de valoroasă, care este însă adeseori trecută cu vederea. În cadrul juridic de protecție a proprietății industriale, secretului comercial i se acordă prioritate în situațiile în care nu este posibilă protecția prin alte modalități, de exemplu, prin brevet, ori atunci când nu este dorită dezvăluirea soluției tehnice folosite.

Brevetarea oferă garanția de deținere a dreptului asupra invenției și asigură posibilitatea de a interzice utilizarea invenției de către terți. Anume brevetabilitatea asigură progresul tehnico-științific, în cazurile în care instituția secretului comercial nu oferă o protecție suficientă.

În conformitate cu doctrina juridică, literatura de specialitate și reglementările internaționale [1], proprietatea industrială cuprinde următoarele categorii:

a) **creații intelectuale industriale** (invențiile, modelele de utilitate, desenele și modelele industriale, brevetele privind noile soiuri de plante, topografiile circuitelor integrate, know-how-ul);

b) **semne distinctive ale activității industriale** (marcă de fabrică, de comerț sau servicii, indicațiile geografice);

c) **concurența neloială.**

Din clasificarea de mai sus se observă clar că know-how-ul, adică secretul comercial, și concurența neloială sunt două părți componente diferite ale proprietății industriale. Elemente de know-how (secretul comercial) pot fi regăsite pe întreg procesul industrial, de la alegerea materiilor prime până la desfacerea produselor finite. Secretul comercial ține de planul dinamic al oricărui proces de producere, fiind în continuă evoluție pe măsură ce asimilează noi tehnici experimentale. Gradul de competitivitate al unei companii depinde, în mare măsură, de capacitatea acesteia de a dobândi accesul la fluxurile externe de know-how și de a proteja drepturile de proprietate industrială aferente. Doctrina și practica de *common law* definește secretul comercial (en.: „Trade secret”) ca pe orice informație utilă într-o activitate comercială și care oferă unei companii posibilitatea de a obține avantaje față de concurenți. Aceasta poate fi o formulă pentru un produs chimic, un procedeu de fabricare, planul unei mașini sau chiar și o listă de clienți [2]. În dreptul american, de exemplu, secretele comerciale sunt foarte bine reglementate prin legea privind spionajul economic (en.: „Economic Espionage Act”), care atribuie secretului comercial toate tipurile și formele sub care sunt prezentate informațiile științifice, tehnice, economice, financiare, ingineresti sau de afaceri, inclusiv tipare, redactări, proiecte de programe sau coduri, indiferent dacă sunt tangibile și indiferent de modul în care sunt alcătuite, memorizate sau stocate fizic, electronic, grafic, fotografic sau în scris, dacă:

- deținătorul lor legal a luat măsuri rezonabile de a păstra aceste informații secrete;
- informațiile au căpătat o valoare economică independentă, reală sau potențială prin faptul că nu sunt în general cunoscute sau nu sunt ușor accesibile publicului prin mijloace obișnuite [3].

Titular al unui secret comercial este considerat fie cel care l-a dezvoltat, fie proprietarul afacerii de care

se leagă secretul comercial în cauză. Pentru a ne plasa în ipoteza celei de-a doua situații, deci, pentru ca angajatorul să fie titularul secretului comercial, trebuie îndeplinite alternativ următoarele condiții: fie angajatul desfășoară în cadrul unității o activitate creatoare, conform abilităților de serviciu, obligându-se prin contract să nu divulge sau să nu folosească secretul comercial pe care îl deține, fie că la dezvoltarea conceptului au participat mai mulți angajați.

Să analizăm fenomenul protecției secretului comercial în Republica Moldova. După cum am menționat mai sus, secretul comercial (know-how-ul) este atribuit la creațiile intelectuale industriale.

Economia Republicii Moldova este o economie de piață, iar statul trebuie să asigure libertatea comerțului, protecția concurenței și a secretului comercial, totodată, art. 9 al Constituției prevede că „statul ocrotește proprietatea, care este publică și privată, unde ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale” [5].

Pentru ca know-how-ul să constituie secret comercial, el trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- a) să aibă valoare reală sau potențială pentru antreprenor;
- b) să nu fie notoriu sau accesibil;
- c) să corespundă măsurilor de păstrare a confidențialității, luate de antreprenor prin aplicarea sistemului de clasificare a informațiilor, prin elaborarea regulamentelor interne de secretizare, marcare corespunzătoare a documentelor și a altor purtători de informație, prin secretizarea lucrărilor de cancelarie;
- d) să nu constituie secret de stat și să nu fie protejat de dreptul de autor și de brevet;
- e) să nu conțină informații negative despre activitatea persoanelor fizice și juridice, ce ar putea atinge interesele statului.

În calitate de obiecte ale secretului comercial pot fi interesele economice și informațiile tănuite intenționat despre diferitele aspecte și domenii ale activității economice de producție, de administrare, tehnico-științifice, financiare ale agentului economic, a căror protecție este condiționată de interesele de concurență și care ar putea periclita securitatea afacerii agentului economic.

Secretul comercial posedă anumite caracteristici, și anume:

1. **Are caracter tehnic.** Este una dintre trăsăturile esențiale ale secretului comercial, enunțată în majoritatea lucrărilor de specialitate. Caracterul tehnic trebuie perceput în sens larg, în concordanță cu tendința actuală de extindere a cunoștințelor utile, virtual, în toate domeniile.

2. **Este aplicabil industrial.** În Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883 este stipulată posibilitatea utilizării repetate, cu efecte identice, nu numai în industrie, ci și în alte ramuri ale economiei, în tot ceea ce presupune rodul activității omului. Astfel, a apărut conceptul de know-how comercial, care include studii de piață sau tehnici de comercializare, fiind de esența contractului de franciză; know-how-ul documentar, care include sisteme bibliografice sau orice alte metode de înregistrare și gestionare a datelor, altele decât cele informatice; know-how-ul administrativ, care are ca obiect, de exemplu, dispunerea standurilor într-un supermarket.

3. **Poate fi transmisibil.** Componentele încorporate sunt transmisibile prin contracte de asistență tehnică. Imaterialitatea componentelor know-how-ului reprezintă o modalitate de apărare împotriva spionajului industrial. De la elaborarea formulelor și până la aplicarea acestora este un drum lung, care nu întotdeauna poate fi urmat întocmai. De exemplu, know-how-ul transmis statului Israel, care conținea informația tehnică secretă referitoare la reactorul avionului Mirage III S, fabricat de compania elvețiană Sulzer Marcel Dassault, era format din aproximativ 200.000 de documente, ce au încăput în 40 de lăzi (A. Turner, „The Law of Trade Secrets”, Sweet and Maxwell, London, 1979, append F.Magnin, p.97).

4. **Trebuie să fie nou.** Secretul comercial se determină exclusiv prin raportarea la persoana care dorește să achiziționeze în sistem de cesiune sau licență un know-how, ceea ce determină caracterul relativ și subiectiv al acestuia. Mai mult, în cazul unui contract de schimb de know-how, gradul de subiectivitate se dublează, pentru că sistemul de referință nu mai este unic, raportarea făcându-se la nivelul de cunoștințe al fiecăruia dintre contractanți. Departe de accesiunea din materia brevetelor, dar suficientă pentru a suscita interesul economic, noutatea know-how-ului poate consta doar într-o nouă modalitate de angrenare a ele-

mentelor, nefind necesară noutatea integrală a componentelor.

5. **Trebuie să aibă caracter secret.** Divulgarea know-how-ului are drept consecință diminuarea valorii comerciale și, dacă know-how-ul ajunge să fie cunoscut prin mijloace ilicite, este necesară angajarea răspunderii juridice a celui ce a săvârșit fapta. Persoana căreia i s-a comunicat un know-how secret, specificându-i-se caracterul secret al informațiilor, implicit se consideră că s-a angajat să-l păstreze.

Secretele comerciale care întrunesc condițiile de brevetabilitate creează dileme pentru titular: protecția de facto sau protecția instituțională, prin brevet? În primul caz, avantajele rezidă în caracterul virtual nelimitat în timp și efectul imediat al acesteia, evitarea costurilor inerente procedurilor administrative de brevetare, dar și evitarea divulgării în fața autorităților publice și a apariției breșelor de confidențialitate.

Elementele ce determină valoarea unui secret al comerțului includ: limita până la care informația este cunoscută în afara afacerii; limita până la care informația este cunoscută de către angajații implicați în afacere; limita până la care informația este păstrată; valoarea informației pentru afacere și pentru concurență; ușurința cu care această informație poate fi copiată.

Avantajele pe care le oferă secretul comercial:

- Protecția secretului comercial are avantajul de a nu fi limitată în timp (de exemplu, brevetul de invenție este limitat printr-un termen de protecție de până la 20 de ani). Prin urmare, protecția secretului comercial poate continua la nesfârșit, atât timp cât secretul nu este dezvăluit pentru public;
- Secretul comercial nu implică costuri de înregistrare, spre deosebire de brevetele de invenție (deși pot exista costuri ridicate legate de păstrarea informațiilor confidențiale);
- Secretul comercial are efect imediat;
- Protecția secretului comercial nu are nevoie de respectarea formalităților, cum ar fi dezvăluirea de informații către o autoritate a statului prin depunerea cererii de brevet de invenție, unde secretul comercial este obligatoriu să fie suficient de clar expus în materialele cererii de brevet de invenție, conform art. 36 din Legea privind protecția brevetelor de invenție [6]. Totuși, protecția informațiilor con-

fidențiale de afaceri, cum este un secret comercial, are și unele dezavantaje, în special atunci când informațiile îndeplinesc criteriile de brevetabilitate. În conformitate cu Legea privind protecția brevetelor, pentru ca un obiect să fie înregistrat în calitate de brevet de invenție, el trebuie cumulativ să îndeplinească trei condiții, adică – să fie industrial aplicabil, să fie nou și să corespundă criteriului de activitate inventivă.

- În cazul în care un secret comercial este încorporat într-un produs inovator, terții pot să-l descrie prin desfacere și analiză, în scopul descoperirii secretului comercial, pentru ca mai apoi să-l poată utiliza. Protecția secretului comercial în cadrul unui brevet de invenție nu este prevăzută, deci nu este prevăzut nici dreptul exclusiv de a exclude terții de la utilizarea comercială a acestuia. Doar brevetele pot oferi acest tip de protecție.

- Din momentul în care secretul comercial este făcut public, oricine poate avea acces la acesta pentru a-l utiliza după necesitate.

- Este mai dificil a pune în aplicare un secret comercial decât un brevet. Nivelul de protecție acordat secretelor comerciale variază semnificativ de la o țară la alta, însă, în general, această protecție este considerată ca fiind cu mult mai redusă comparativ cu cea acordată de un brevet.

- Un secret comercial poate fi brevetat de un terț care a dezvoltat informațiile relevante prin mijloace legitime.

În contextul evoluției fenomenelor juridice în Republica Moldova, conceptual, „secretul comercial” pare a fi unul dintre produsele cele mai recente ale proprietății intelectuale. Ca țară membră a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) și parte a Acordului privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (TRIPS), Republica Moldova este obligată să acorde protecție secretului comercial. Art. 39 alin. 1 al Acordului obligă țările membre să ofere un mijloc rezonabil de protecție a secretului comercial [7]. Dispozițiile cuprinse în legile speciale se completează cu reglementările de drept comun, prevăzute în Codul contravențional, Codul penal, Codul muncii etc. Deși Constituția Republicii Moldova și acordurile internaționale la care este parte prevăd măsuri penale în cazul neprotejării secretului comercial, Republica Moldova își îndeplinește doar parțial obligația, aplicând în cazul divulgării ilicite a secretu-

lui comercial răspundere disciplinară, administrativă, dar nu și penală, după cum prevede art.14 din Legea cu privire la secretul de stat [8].

Problema răspunderii disciplinare și materiale a angajatului pentru divulgarea informațiilor comerciale secrete și pentru alte fapte ce au condus la scurgerea unor astfel de informații este reglementată de art. 327 și 328 din Codul muncii și nu creează dificultăți de interpretare și aplicare. În scopul protecției efective a secretelor sale comerciale, întreprinderea urmează să elaboreze regulamente interne detaliate privind disciplina informațională, să prevadă în contractele de muncă clauze speciale privind protecția informațiilor confidențiale ale întreprinderii, să informeze angajații despre importanța protecției secretului comercial și despre răspunderea juridică în cazul divulgării acestuia.

Răspunderea administrativă face obiectul art. 107 „Obținerea sau divulgarea informațiilor care constituie secret comercial, bancar sau fiscal” din Codul contravențional, care prevede sancționarea obținerii sau divulgării unor astfel de informații de către o persoană căreia acestea i-au fost încredințate sau i-au devenit cunoscute prin atribuțiile de serviciu.

Subiecți ai răspunderii administrative sunt atât angajații întreprinderii, cât și reprezentanții organelor de control care, în temeiul legii, au acces la informațiile ce constituie secret comercial al întreprinderilor.

Deși Legea cu privire la secretul comercial prevede și posibilitatea răspunderii penale pentru divulgare, în Codul penal a fost introdusă o astfel de prevedere abia în 2016.11.07 – la capitolul Infrațiuni economice, infracțiunea fiind prevăzută de art. 245, indicele 10. Până la această dată nu am putut afirma că o astfel de răspundere este posibilă. Codul penal din 1961 conținea o prevedere, în temeiul căreia, în regimul sovietic, o persoană putea fi pedepsită, pentru divulgarea secretelor, cu privațiunea de libertate. Astfel, conform art. 73, alin. 1, transmiterea sau colectarea în scopul de a transmite unor companii străine sau reprezentanților acestora a unor informații economice, tehnico-științifice sau a altor informații ce constituie un secret de serviciu de către o persoană, căreia aceste informații i-au fost încredințate în virtutea serviciului sau a muncii ori i-au devenit cunoscute pe o altă cale, se pedepsesc

fie cu privațiune de libertate până la trei ani, fie cu amendă în mărime de până la cincizeci de salarii minime.

Pericolul social pe care îl comportă această faptă constă în obținerea și divulgarea informațiilor ce constituie secret comercial, care poate aduce prejudicii semnificative agenților economici și antreprenorilor.

Spre exemplu, produsul *Coca-cola* – rețeta originală pe care farmacistul John Pemberton a pus-o la punct în 1886 – a rămas un secret comercial bine protejat anume prin secret comercial, fiind păstrată cu strictețe 24 de ore din 24 într-o criptă din Atlanta (Georgia, SUA), deoarece permite o protecție mai sigură și de lungă durată, în comparație cu brevetarea acestei compoziții, care ar fi putut oferi prin brevetare un termen de protecție de maximum 20 de ani.

Obiectul juridic al infracțiunii de divulgare a secretului comercial îl constituie relațiile sociale care se nasc, se dezvoltă și se desfășoară în legătură cu asigurarea și păstrarea acestui secret. De regulă, infracțiunea în cauză este lipsită de obiect material, întrucât acțiunea care definește elementul material – divulgarea – este îndreptată și exercitată asupra datelor cuprinse în documentele ce constituie secret comercial, care nu au o existență corporală. Hârtia sau suportul pe care sunt fixate informațiile ce constituie secret comercial pot fi transmise în cadrul faptei de divulgare, constituind mijlocul de realizare a infracțiunii, și nu obiectul material al acesteia, dar în cazul în care fapta de obținere și divulgare a secretului comercial este materializată de către făptuitor prin înmânarea, unei persoane interesate, a documentelor ce constituie secret comercial în întregime ori a anumitor părți constitutive, sau a unor documente (schițe, fotografii, descriere, reprezentări grafice etc.), are și un obiect material [9].

Subiectul infracțiunii poate fi orice persoană fizică, responsabilă, de la vârsta de 16 ani, care, din întâmplare sau în cadrul atribuțiilor de serviciu, intră în posesia unor documente ce constituie secret comercial, iar ulterior le divulgă. Totodată, în cazul unei asemenea fapte, subiectul infracțiunii poate avea și calități speciale, atunci când informațiile ce constituie secret comercial i-au devenit cunoscute în timpul exercitării atribuțiilor sale de serviciu având ca temei legea (lucrători ai organelor de drept, de control etc.).

Infracțiunea este susceptibilă de a fi realizată în toate formele participăției.

Latura obiectivă – elementul material al infracțiunii constă într-o acțiune de obținere sau de divulgare a datelor ce constituie secret comercial. Din acest punct de vedere, fapta analizată este o infracțiune care poate fi săvârșită atât printr-o acțiune, cât și printr-o inacțiune (de pildă, lăsarea documentelor ce constituie secret comercial într-un loc accesibil persoanei interesate, astfel încât aceasta să ia cunoștință de aceste documente).

Pentru existența infracțiunii nu are importanță dacă răspândirea informațiilor s-a făcut către una sau mai multe persoane și nici dacă datele au fost dezvăluite total sau parțial [10].

Divulgarea informațiilor poate fi făcută în scris, oral, prin executarea și remiterea de copii, fotografii, imagini, prin scanare etc. În situația în care fapta de divulgare se realizează prin corespondență, infracțiunea se consumă în momentul în care cel căruia i-a fost destinată corespondența a luat cunoștință de conținutul ei [11]. Divulgarea informației se poate realiza și prin acțiuni sau inacțiuni repetate, caz în care vom avea și un moment de epuizare ce va interveni la data săvârșirii ultimei acțiuni incriminate.

Pentru ca elementul material să existe, este necesar, în primul rând, să existe un document ce conține un secret comercial, care corespunde cerințelor înaintate față de un secret comercial. Pentru existența infracțiunii, se cere ca aceste date și informații să nu fie destinate publicității. Obiectul ce constituie secret comercial nu poate fi divulgat fără acordul titularului, totodată, nu contează către care persoană anume s-a făcut divulgarea datelor sau informațiilor.

A doua condiție esențială se referă la săvârșirea unei fapte de obținere sau de divulgare a informațiilor ce constituie secret comercial. Prin acțiune, fapta se realizează atunci când subiectul activ obține sau comunică unor persoane informații care constituie secret comercial, pe care acestea nu au dreptul să-l cunoască, iar prin inacțiune – atunci când persoana responsabilă de păstrarea secretului nu întreprinde nici o acțiune ce ar împiedica dobândirea documentului care constituie secret comercial sau, în cazul divulgării secretului comercial, atunci când documentul ce constituie secret comercial este lăsat la îndemâna unor persoane

care nu au dreptul de a cunoaște conținutul acestuia. Divulgarea informațiilor se poate realiza fie direct de către făptuitor, fie indirect, prin intermediul altei persoane care cunoaște sau nu cunoaște ce reprezintă acele date [12].

Acțiunea de divulgare a informațiilor ce constituie secret comercial trebuie să se realizeze în intervalul cuprins între data de secretizare a acestor documente ca secret comercial și data când documentul ce constituie secret comercial a fost desecretizat.

În situația în care o persoană divulgă informațiile cuprinse în mai multe documente ce constituie secrete comerciale, de la diferiți agenți economici, vor exista tot atâtea infracțiuni câți agenți economici au fost prejudiciați, totodată, nu prezintă relevanță dacă divulgarea s-a făcut de către o persoană sau mai multe și nici dacă s-a făcut în totalitate sau numai parțial [13].

Consecințele comportă o stare de pericol pentru relațiile sociale protejate prin această infracțiune. Între fapta făptuitorului și consecințe trebuie să existe o legătură cauzală care, de regulă, rezultă din materializarea faptei. Legătura de cauzalitate rezultă implicit din fapta de divulgare. Așadar, pentru existența elementului material ar trebui să fie îndeplinită cerința ca divulgarea să fie de natură să producă pagube avutului public sau privat în proporții mari sau deosebit de mari. Această cerință trebuie să fie îndeplinită în cazul în care se stabilește că, datorita naturii datelor și informațiilor divulgate, există posibilitatea reală de a fi cauzate pagube în proporții mari sau deosebit de mari. Deci, nu se cere să se producă un prejudiciu efectiv, ci se prezumă posibilitatea ca fapta să fie de natură să-l producă.

Latura subiectivă. Forma de culpabilitate specifică infracțiunii de divulgare a informației cuprinse în cerere este intenția directă sau indirectă. Intenția făptuitorului constă în cunoașterea de către acesta a caracterului de inadmisibilitate a dobândirii și divulgării informațiilor și în prevederea că prin acțiunea de divulgare a acestora creează o stare de pericol pentru relațiile sociale cu privire la secretul comercial, rezultat pe care fie îl urmărește, fie îl acceptă.

În situația în care divulgarea unor asemenea date sau informații se face din vina unei persoane care le cunoștea prin natura atribuțiilor sale de ser-

viciu, se constată, după caz, o infracțiune de neglijență în serviciu sau o abatere disciplinară.

Pentru calificarea infracțiunii, motivul și scopul urmărit de făptuitor nu au importanță, însă pot fi luate în considerare atunci când i se aplică o pedeapsă infractorului.

Actele pregătitoare și tentativa sunt posibile, însă acestea nu pot fi incriminate și pedepsite.

Infracțiunea se consumă în momentul în care acțiunea de divulgare a datelor sau informațiilor nedestinate publicității a fost dusă până la capăt, adică acestea au intrat în posesia persoanei neîndreptățite de a le cunoaște.

Deși infracțiunea se presupune a fi de consumare imediată, în practică, de cele mai multe ori, ea poate fi săvârșită în mod continuu, în baza aceleiași rezoluții infracționale. În asemenea situații, epuizarea infracțiunii va avea loc în momentul realizării ultimului act infracțional.

Pornind de la faptul că secretul comercial reprezintă un obiect al proprietății industriale și ținând cont de analiza juridico-penală expusă mai sus, vom formula câteva propuneri care, în opinia noastră, ar contribui la o aplicare corectă și la o mai bună funcționare a Legii penale:

Art. 185² să fie completat cu aliniatul 6¹, care ar include următoarea dispoziție: **„Obținerea fără consimțământul titularului a informațiilor care constituie secret comercial, în scopul divulgării sau folosirii lor ilegale, dacă aceste acțiuni au cauzat un prejudiciu material în proporții mari sau deosebit de mari, se pedepsește cu amendă de la 5000 la 7000 de unități convenționale”.**

Totodată, aliniatul 7 al art. 185² ar trebui să aibă următoarea interpretare: „Acțiunile de la alin.(1), (2), (3), (4), (5), (6) și (6¹) săvârșite:

- a) repetat;
- b) de două sau mai multe persoane;
- c) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;
- d) prin constrângere fizică sau psihică;
- e) în proporții deosebit de mari;
- f) **de către un funcționar public sau de către o persoană căreia aceste informații i-au fost încredințate sau i-au devenit cunoscute în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu”.**

REFERINȚE

1. ROMIȚAN, Ciprian-Raul, *Protecția penală a proprietății intelectuale*, Editura C.H. Beck, București, 2006.
2. BERTRAND, A. *Marques et brevets, dessins et modes, append V. Roș*, Dreptul Proprietății Intelectuale, Ed. Global Lex, București, 2001, p. 460.
3. POPESCU, T., *Identificarea, clasificarea și protecția informațiilor nedivulgabile*. Revista Română de Proprietate Industrială, nr. 4, 2000, p. 19-21.
4. Legea nr. 171/06.07.94 cu privire la secretul comercial //Monitorul Oficial 13/126, 10.11.1994.
5. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.94 //Monitorul Oficial 1, 12.08.1994.
6. Legea nr. 50-XVI/2008 privind protecția brevelor de invenție.
7. Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (TRIPS), intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 26.07.2001.
8. Legea nr. 171/06.07.94 cu privire la secretul comercial //Monitorul Oficial 13/126, 10.11.1994.
9. DIACONESCU, Gheorghe, *Curs universitar, Editura Fundației România de Măine*, București, 2006 vol. II, p. 404.
10. DIACONESCU, Gheorghe, *Infrațiuni în Legi speciale și Legi extrapenale, culegeri de acte normative – comentate și adnotate*, Editura Fundației România de Măine, București, 1996, p. 66.
11. DIACONESCU, Gheorghe, *Infrațiuni în Legi speciale și Legi extrapenale, culegeri de acte normative – comentate și adnotate*, Editura Fundației România de Măine, București, 1996, p. 68.
12. ROMIȚAN, Ciprian-Raul, *Drept penal, Partea specială, vol. II*, Lumina Lex București, 2006, p. 227-228.
13. DUVAC, Constantin, *Drept penal, Partea specială, vol. I, ediția a II revăzută și adăugată*, Editura Fundației România de Măine, București, 2006, p. 227-279.

REZUMAT

Secretul comercial – obiect al proprietății industriale. Articolul se referă la protecția drepturilor de proprietate industrială, în special a creațiilor intelectuale din domeniul industrial, prezentând o analiză juridică a dreptului penal în domeniul protecției proprietății industriale, care pune în

evidență trăsăturile caracteristice ale secretului comercial, obiectele ce pot fi protejate prin secret comercial etc. Autorul explică în ce constă diferența dintre secretul comercial și brevetul de invenție, examinând reglementarea actuală a secretului comercial în legislația Republicii Moldova în raport cu acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte (Acordul TRIPS). Punând în evidență lacunele din domeniul protecției drepturilor de proprietate industrială în Republica Moldova, autorul prezintă o serie de propuneri de îmbunătățire a cadrului legislativ pentru protecția drepturilor de proprietate industrială în țara noastră, inclusiv atribuirea acestei componente de infracțiune la infracțiunile asupra obiectelor de proprietate industrială, pornind de la obiectul acestei componente de infracțiune. El pledează pentru o profundă analiză juridică a faptei penale privind secretul comercial, în special, pentru o analiză a subiectului și a laturii obiective a infracțiunii în cauză.

ABSTRACT

Trade Secret - Object of Industrial Property.

The article deals with the protection of industrial property rights, especially intellectual creations in industrial field, with a legal analysis of the criminal law in the field of industrial property protection, which highlights the characteristic features of trade secret, objects that can be protected by trade secret, etc. The author explains the difference between trade secret and patent for invention, examining the current regulation of trade secret in the legislation of the Republic of Moldova in relation to the international agreements to which the Republic of Moldova is party (the TRIPS Agreement). By highlighting the gaps in the field of protection of industrial property rights in the Republic of Moldova, the author presents a series of proposals for improving the legislative framework for the protection of industrial property rights in our country, including the attribution of this component of offense to the offences against industrial property objects, resulting from the object of this component of offence. He pleads for a profound legal analysis of the criminal offense on trade secret, in particular for an analysis of the subject and the objective side of the offense in question.

РЕФЕРАТ

Коммерческая тайна – объект промышленной собственности. Статья затрагивает тему защиты прав промышленной собственности, в частности результатов интеллектуальной деятельности в промышленности, и представляет собой правовой анализ уголовного законодательства в области охраны промышленной собственности, выделяющий характерные особенности коммерческой тайны, объекты, которые могут охраняться в режиме коммерческой тайны, и т.д. Автор объясняет, в чем заключается различие между коммерческой тайной и патентом на изобретение, а также рассматривает актуальное правовое регулирование коммерческой

тайны в законодательстве Республики Молдова по отношению к международным соглашениям, частью которых Республика Молдова является (Соглашение ТРИПС). Автор выделяет некоторые пробелы в области защиты прав промышленной собственности в Республике Молдова и приводит ряд предложений по совершенствованию соответствующей законодательной базы, в том числе отнесение преступлений данной категории к преступлениям, направленным против объектов промышленной собственности в зависимости от объекта преступления. Он выступает за более глубокий правовой анализ преступного деяния в отношении коммерческой тайны, в частности за анализ субъекта и объективной стороны данного преступления.